

ger („Szeretem az izgalmas és kalandos regényeket), Szörnyek szigete („Egyszerűen imádom a krimi könyveket”), A világ 100 legborzasztóbb eseménye, Légy jó mindhalálig („Mert kötelező olvasmány”), Gárdonyi: Egri csillagok, Tamási Áron: Ábel a rengetegben, Indul a bakterház, az irodalomkönyvben lévő szerelmes versek, József Attila versei, Rómeó és Júlia, Hamlet.

A legkedveltebb tévéműsorok: Legyen Ön is milliomos, Szerencsekerék, sorozatok, Paula és Paulina, Híresek és gazdagok, Dáridó, Szerelmes álmodozók, Acapulco szépe... („Szeretem ezeket a délutáni szappanoperákat, de legjobban este a Vad angyalt.”) A természetfilmeket ketten említik, van, aki megnézte a székszárdi televízió Barangolások Tolna megyében című filmsorozatát is. Egy tanuló nem szeret tévéz nézni, inkább magnózik. Példaképeikről is megkérdeztem őket: Két tanulóknak nincs, egynek régebben volt: „Olyan akartam lenni, mint édesanyám, de most már megváltoztam. Olyan vagyok, amilyenek én szeretném.” Négyen továbbra is kitartanak szüleik eszményképe mellett. Egy fiú Silvester Stalonne-ra tekint fel, „mert izmos, erős, bátor és neki vannak a legjobb filmjei”. Osztálytársa Bud Spencer-re (írva: Búds Pencer) „...mert jópofa és erős.” („Nekem egy világhírű focista, a brazil Rivaldo.”)

2001. március 15-én az alakulólélelben lévő ifjúsági klub és a Gerlice madár népi együttes tagjai adták az ünnepi műsort. Velük együtt ötvenen-hatvanan voltak az I. világháborús emlékműnél a templom mellett. Azt mondják, ez Pilsen szép szám. A fiatalok a szereplés után is rendszeresen összejárnak zenét hallgatni, videózni, számítógépezni és közösen tanulni. Egy napos túrákat is terveznek a környékre. Az egészséges életmódról, a környezetvédelemről, a drogról, a serdülőkor válságairól tartanak vitaforumot, megemlékeznek Szent Istvánról, 1956-ról, részt vesznek a Sárközi Nap szervezésében.

Így lépett a XXI. századba ez a valaha szebb napokat látott sárközi település. Bízunk megmaradásában!

Gutai István

A dolgozat a Soros Alapítvány támogatásával készült.

Abony a XX. század forgatagában

Amikor kisebb, kevésbé ismert – Uram bocsá’ jelentéktelennek tűnő – települések kerülnek szóba, az embernek akarva-akaratlanul ajkára tolu a kérdés: „az merre van”? Nincs ez másként Abonnyal sem, neve az ország távolabbi vidékein rendkívül ismeretlenül cseng. Lokálpatrióta elfogultság nélkül állíthatom, hogy ennek a kis városnak igenis gazdag múltja van, csak a felületes szemlélő ezt nem veszi észre. Itt is elvonultak a történelem viharai, amit az itt élőknek szintén meg kellett élniük valahogy. Ezen elv alapján természetesen leszögezhetjük az alapvető igazságot: nincsenek érdektelen települések, csak érdektelen emberek.

Abony Pest megye déli részén, Szolnok és Cegléd közt helyezkedik el. Első ismert névalakjai: Aba, Aban. (Külön érdekesség, hogy az Aba ősmagyar férfi keresztnév.) A nagyhátúrú alföldi település első ismert birtokosa a Vezsenyi család (1450–1472), majd Kinizsi Pál és felesége, Magyar Benigna (Mátyás király nagy hadvezérének, Magyar Balázsnak leánya), azután Werbőczy István, de egy időben Balassa János, a jászkunok főkapitánya is birtokolta.

A török időszak végére szinte teljesen elpusztult. A túlélőknek II. Rákóczi Ferenc 1703. október 22-én oltalomlevelet adományozott. Galántai Balogh István pedig mint Abony, paládichi, tószegi és kécskei pusztult helységek örökös ura, 1711. december 29-én engedelmet és kedvezményeket adott pusztai megszállására. Lassan benépesült táj: 1748-ban Mária Terézia vásárszabadalmat adott, s mezővárossá nyilvánította Abonyt. A XVIII. század utolsó negyedében épült a katolikus és református templom, amelynek festett kazettáit nemzeti kincseink között tartjuk számon. Tornyaitól szól a híres katonadal: „Nagyabonyban csak két torony látszik...” A birtokosok szép kúriákat építettek, amelyek a klasszicista építészet szép példái. Céhei közül az 1773-ban alakult csizmadia cég a legrégebbi. Az 1847 őszen átadott pest-szolnoki vaspálya további lendületet adott a fejlődésnek. A lakosság Kossuth-párti, az alföldi toborzóját szép eredménnyel végződt. Itt választották országgyűlési követé – két ízben is – gróf Teleki Lászlót.

A mezővárosi besorolás megszűntével 1880–1950 között az abonyi járás székhelyközsége volt.

I. világháború, vörös és fehérterror

A lakosság lélekszáma 1914-ben meghaladta a 14 ezret. Az országos helyzet sajnos itt is tükröződött: a kor ismert és veszélyes betegségei – angolkór, tüdővész – egyre-másra szedték áldozataikat. Bölcsőde, óvoda nem volt, aminek hiányát a dolgozó szülők igen megsínylették. Ebből az időből maradt fenn a gyerekek lenyugtatásának egy sajátos módja: pálinkát, vagy kisebbeknek pálinkás kenyeret adtak, ami később súlyos következményekkel járt.

Az „Abony” című lapot 1912–1914-ben Radics Móric szerkesztette. Ez a sajtótermék adott hírt a háború kitöréséről is, természetesen megfelelő nacionalista köntösben: *„Fiaink, fegyverbíró férfaink, az ország becsületéért, a nemzet nyugalmáért indulnak el a háborúba.”*

Az idő előrehaladtával és a nehézségek megszaporodásával aztán ez a lelkesedés fokozatosan lanyhult. Szaporodtak az ún. rémhírterjesztések is, amik ellen a fősztalabíró cikket írt az újságba. Ezek a rémhírek azonban a szomorú valóságot fedték, amiről sokan nem akartak tudomást venni. A közellátás siralmas volta miatti elégedetlenség 1918 júliusában majdnem nyílt lázongásban tört ki. Az „Abony” július 2-i száma így ír erről: *„Zűrzavaros helyzet állt elő a lakosság kenyérrrel való ellátására körül. A héten sok száz asszony rohanta meg a városházát az érdekessé vált lisztjegyekért, és az előljáróság tehetetlenül állt szemben a következményekkel.”* A világegés lezárultával Abony 439 hősi halottját sirathatta. Emléküket egy 1924-ben emelt emlékmű őrzi mind a mai napig.

1918. november 1-jén megalakult a Nemzeti Tanács, amely a rendet csak ideig-óráig tudta megőrizni, mert a védősereget a frontról hazatérő kiábrándult katonákból nem lehetett megszervezni. A katonák nagy része csatlakozott ahhoz a csoporthoz, amely az 1-jén megindult vasúti fosztogatást megkezdte, 2-án pedig már az üzletek kifosztásához fogott. Mindezt a Tanácshoz csatlakozott tizenöt katoná – fegyverek hiányában – nem tudta megakadályozni. A helyzet egyre élesedett. A „Nemzetőrséget” hadügyminiszteri rendelet értelmében feloszlatták, helyét kisebb létszámú katonai-csendőri kirendeltség vette át. A Nemzeti Tanács helyzetének meggingását, majd megdőlését a korrupciós ügyek okozták.

1919 februárjában alakult meg a Munkástanács és a Népjelölti Bizottság. Ezek közéletmezési-, gazdasági-, építkezési és munkaügyi-, valamint kultúr- és közegészségügyi albizottságokat alakítottak, de a problémák gyors felszámolása még váratott magára. Égető volt a földkérdés is, amit a Nemzeti Tanács nem bírt és nem is akart megoldani. Pest megyében 1919. március 6-án kezdte munkáját a Földosztó Bizottság, dr. Földes Ferenc kormánybiztos vezetésével. 6-án és 7-én kb. 850 helyi igényjogosult adatait vették fel, hogy megkezdődhessen a kiosztás. Az elbíráláskor a rokkantak – sajnos szép számmal voltak – kedvezőbb elbírálás alá estek. Ez alkalomból az Országos Szociáldemokrata Párt abonyi szervezete hatalmas demonstrációs népgyűlést tartott a községháza előtt.

Jelentős esemény volt Abonyban március 15-e megünneplése. Az „Abony” így ír róla: *„Március 15-ét mintegy 5000 főre tehető közönség ünnepelte városunkban (sic!). Az ünnepélyre felvonultak a Szociáldemokrata Párt vörös zászló alatt, a '48-as kör, az Önképzőkör, a Munkás Önképző Egylet, az Ipartestület, a Népkör, a Katolikus Munkásegylet, a kereskedelmi alkalmazottak és ifjú földmunkások csoportjai zászlóik alatt.”*

A március 21-én megalakult Tanácsköztársaság visszhangja nálunk is érezte hatását. A község lapjában március 23-án ezt olvashatjuk: *„A Magyar Tanácsköztársaság Forradalmi Kormányzótanácsának rendelete értelmében a közrend és közbiztonság érdekében Abony község felett a rendelkezési hatalmat a Magyar Szocialista Párt Abonyi Szervezete a tegnapi napon átvette.”*

Ehhez elég egy mondatnyi kommentár is: közönséges puccs történt. A direktórium elrendelte, hogy az üzletek – kivéve a fűszer és élelmiszerüzleteket – leltározásig zárva maradjanak. A lakosság érthető okokból megkezdte megtakarított pénze áruba fektetését. A direktórium következő rendelete a vagyonosok összehívása március 30-ára a községháza tanácstermébe.

A birtokrendező választmány a község határát 14 körzetre osztotta, és a 14 ellenőrző biztos kötelessége volt a nagybirtokok tulajdonosait, bérlőit a helyszínen ellenőrizni. A járási Munkástanács alakuló ülését április 12-én Cegléden tartották, míg az Intéző Bizottságot 13-án

Abonyban választották meg. A direktóriumok fontos feladata volt a gazdasági tevékenysége mellett a Vörös Hadsereg szervezése is. Ez utóbbi eredménye volt, hogy 1919 júniusában 1800 abonyi harcolt a Vörös Hadsereg soraiban. Április 14-én az iskolák elvesztették felekezeti jellegüket, „proletár iskolákká” váltak. A vallás helyett társadalmi erkölcsöt oktattak, ami az egyházellenesség legenyhébb jele volt.

Május 1-jén a román csapatok elfoglalták Szolnokot, ami Abonytól mindössze 15 kilométer. Szükséges lett volna tehát a fegyveres védelem megszervezése, de a helyi Vörös Őrség tagjait a Dunántúlra, Alsólendvára vitték. Valószínűleg az ottani parasztmegmozdulásokat segítettek elfojtani. Részben ennek hatására mintegy százötvenen fegyvert is fogtak a rendszer megdöntésére. Ceglédről (kb. 20 kilométer) Szamuely Tibor népbiztos vezetésével már május 3-án megindultak a vörös egységek a helység visszafoglalására. Az 1990 előtti források az ilyen megmozdulások esetében hangsúlyozzák, hogy a fehér egységek milyen kiváló felszereléssel rendelkeztek. Nincs ez másként Abony esetében sem. (Logikusan belegondolva viszont felmerül a kérdés: ugyan honnan vette volna az akkor létszámhiányban lévő ellenforradalmároknak akár kielégítő fegyverzete? Azt mindenesetre leírják, hogy az ellenállás rövid életű volt.)

Abony esetét még egy különleges ügy is fűszerezte. A helységet átszelő 4-es számú főúton haladt egy vörös zászlós gépkocsiban Szamuely és néhány munkatársa, akikre orvlövészek tüzet nyitottak. A sofőr életét veszítette, utasai viszont ép bőrrel úszták meg a kalandot. A megtorlás iszonyú volt. Valószínűleg Abonyban is az a jelenet játszódott le, ami abban az időben oly gyakori volt Magyarországon. Szamuely elvtársnak ugyanis szokása volt a halálra ítélték pszichológiai kínzása is. Kedves hangon szólt az áldozathoz, mondván: „Úgy döntöttem, nem akasztatlak fel – majd kis szünet után folytatta – inkább agyonlövetlek!” Mivel Szamuely állandóan dohánycsont, a kivégzésre a jelet a cigaretta kézbevételével adta meg, szinte unottan. Akit mégis akasztásra ítélt, azt sokszor szinte öngyilkosságra kényszerítették, mert bajonettel addig döfködtek lábait, míg a sámlit maga nem rúgta el. A családtagok szinte mindig „hivatalosak” voltak szeretteik kivégzésére, de siratniuk szigorúan tilos volt. 1919. május 4-én hat abonyi ellenállót akasztottak fel egy eperfára a terrorlegények, közvetlenül a már említett 4-es főút mellett. A megtorlás egyéb formáiról nem maradt fenn megbízható adat, de a fentiek alapján valószínűsíthetjük, hogy aki nem került időben biztos helyre, keserű sors várta. A tanácsrendszer bukása után a mártírok emlékének egy életnagyságú Krisztus-szobrot szenteltek, ami viszont a szocializmus évtizedei alatt a katolikus plébánia udvarán „bujdosott”. A restaurált emlékművet a közelmúltban helyezték vissza a kivégzés színhelyére, vagyis eredeti helyére. A szobor talapzatán lévő táblával azonos szöveget őriz még egy másik tábla is, amit az I. világháborús emlékmű alá helyeztek 1999. május 8-án.

A megtorlás napján a direktórium tagjai visszatértek Ceglédről, ahová az ellenforradalmár megmozdulásokkor menekültek. A tanács hatalom egy kis időre újra helyrebillent. Miután a románok átkeltek a Tiszán, bekerítés fenyegette a Vörös Hadsereget. Az ellentámadás Abonyból indult meg Szolnok és Zagyvarékas irányában. A vörösök jelentős erőket összpontosítottak a községbe, illetve a környékre. Augusztus elején leverték a Tanácsköztársaságot, a vöröskatonák jelentős része hadifogságba esett. Abony a nagyszámú kastély és uradalmi föld miatt különösen alkalmas volt ezen tömegek befogadására, amit a győztesek ki is használtak. Megbízhatatlan becslések szerint a községben 1919–1920-ban 40–60 ezer fogoly fordult meg.

A fogva tartók nem bántak túl kesztyűs kézzel a hadifoglyokkal, a leghírhedtebb báró Vigyázó kastélya volt. A kúria már 1848-ban „Halálkastélyként” volt ismert. A szóbeszéd szerint a báró egy alkalommal vadászatról hazatérve nem volt megelégedve a tetőn dolgozó jobbagyok munkájával, és egyiküket egyszerűen lelőtte. A báróné a szörnyű tett láttán megátkozta férjét, aki nem sokkal később a gyilkosság helyszínén villámcsapás áldozata lett.

1919. november 24-én községünkbe érkezett a dunántúli 1-es huszárezred, Prónay Pál vezetésével.* Az egységet a már említett Vigyázó-kastélyban szállásolták el. Öt nap múlva már hozzá is kezdtek a rendcsináláshoz, amit igen sok, katonához méltatlan cselekedet szennyezett. A gyalogos erőket a másik híres/hírhedt különítményes parancsnok, Héjjas Iván vezette. Az említett egységek Szolnokon szintén kifejtették rendcsináló, megtorló tevékenységüket. A források szerint a kínzások eszköze „csak” a verés volt, keményfa botokkal. Nem alkalmazták

* Prónay ekkor még aránylag fiatal tiszt volt, Horthy bizalmi köréhez tartozott. Budapest 1944–1945-ös ostroma idején a kitoréskor, különítményparancsnokként halt hősi halált.

tehát különböző rafinált kínzási technikákat, mint pl. a pufajkások az 1956-os forradalom után. Az említett botok „csak” csontot törtek.

Az Abonyban fogva tartottakat – sokan helybeliek voltak – 1920. január 20-án, hosszas huzavona után engedték szabadon. 1920 novemberében tárgyalták az abonyi Munkástanács és Forradalmi Törvényszék perét. Erre a direktórium több tagját már nem idézhették. Ketten közülük a fehérterror áldozatai lettek, egy a proletárdiktatúra után hunyt el. Öten az aradi fegyverházba kerültek

A konszolidáció éveiben a gazdaságban helyi szinten sem történt jelentős előrelépés, Abony is magán viselte a Horthy-rendszer fogyatékoságait. A cselédek, napszámosok továbbra is kiszolgáltatott helyzetben voltak, de legalább a biztos alappal rendelkező szorgos emberek boldogulhattak. Jelen voltak ugyanakkor a különböző vallási egyesületek, a cserkész- és leventeképzés, ami a normális élet erkölcsi alapjait volt hivatva biztosítani.

A trianoni igazságtalanságok kiigazítására irányuló próbálkozások voltak az elcsatolt területek részbeni visszaadásai. A felvidéki, az erdélyi és délvidéki bevonulásokon több abonyi katona részt vett, megkapva az ezzel járó emlékérmét. Az 1938-as „hadjárat” emlékét őrző emléktábla – az I. világháborús emlékmű talapzatába elhelyezve – huszonöt nevet örökít meg.

A II. világháború megélése Abonyban

Miután hazánk 1941-ben belépett a II. világháborúba, megindult a hadseregbe való sorozás. Az abonyi hadkötelesek SAS (Siess Azonnal Siess) behívót kaptak, ami részben Abonyba a Magyar Királyi 39. Bevonulattási Központba, részben pedig a 105-ös ELO-hoz (Ellátó Öszlop) a hidépítő, munkás, őr és géppuskás századokba szólt. A mozgósítható emberanyag az abonyi járás községeiből és Cegléd városból mintegy 12–15 ezer főt tett ki.

Az abonyi sorállomány egy része sem kerülhetett el a háború legszörnyűbb csataterét, a Don-kanyart. Az elesettekről, eltűntekről legtöbbször csak szűkszavú hivatalos értesítés jött, sokakról pedig semmit sem tudtak. A hadifogságból évek után meggyötörten hazatérőknek tilos volt bármit is elmondani „élményeikről”, így a feledés homályát mindkét letűnt rendszer gyarapította. (Városunkban azonban immár kilenc éve megemlékezünk 1943. január 12-ről, a doni áttörés napjáról. A rendezvények három éve katonai tiszteletadással zajlanak, mindez a környéken egyedülálló.) A rekvirálások eredményeként 1944 júliusában sok száz lábasjóságot (ti. szarvasmarhát) indítottak útba a németek részére. A vasútállomásról nyitott vagonokban szállították a gabonát. A csendőrség 1944. június végén szomorú parancsot teljesített: a helyi gettóból útnak indították a zsidókat a vasútállomásra. A végcél Auschwitz volt.

1944. június 9-én a községünkbe látogatott Szálasi Ferenc. Az akkor kb. 15-20 fős helyi párt-szervezet, és báméskodó tömeg fogadta. Ebéddel várták az országjáráson lévő pártvezetőt, amit azonban nem fogadott el.

Október 9-én, verőfényes őszi reggel volt. Fél kilenc tájban a katolikus templom tornyában lévő őrszem a harang félreverésével adta le a vészjelet: jönnek az oroszok! A menekülők betöltötték a szolnoki és ceglédi országutat, nem sokkal mögöttük már látszott az ágyúk torkolat-tüze. Ennek hírére 12-én már Abonyban is megalakult az illegális Kommunista Párt, egyelőre tizenegy taggal. Vezetőjük Acsai Imre, akit 1919-ben a Magyar Folyami Tengerhajózási Rt-nél a vörös hajószerezd hadügyi biztosának választottak. A nyilas hatalomátvétel után a pártsejt vezetőségét bebörtönözték. „Régi vágású” helytörténeti feldolgozások szerint a nyilasok fiatalokat béreltek fel, hogy dobjanak kézigránátot a foglyok közé. Ennek ellentmond az a tény, hogy a nyilasok ekkor már hatalmon voltak, ezért felesleges lett volna ilyesmire pénzt kiadniuk. Megoldhatták volna maguk is, sokkal egyszerűbben és hatásosabban. Fogolytelepnek a téglagyár szárítósztijét használták, ami alkalmas volt nagyobb létszám befogadására.

Október 27-én délután egy német tankoszlop és löszerszállítmány állított be a községháza és a templom közé. Hamarosan szovjet repülők jelentek meg, és bombázták a tankok állásának környékét. Több bomba a református templom melletti iskolára esett, ahol éppen imaóra volt. A támadásnak kilenc abonyi nő esett áldozatul, emléküket az egykori iskola helyén álló épület falán lévő tábla őrzi. Ezen a napon a csendőrség elhagyta a községet, másnap pedig szabadon engedték Acsai Imrét. A német harcokszíó egységek – mintegy 16-20 Tigris – 30-án vonultak el. November 1-jén (szerdán) a község III. kerületi részét bombázták. A gyalogos

csapatok zöme november 2-án szintén kivonult. A hátramaradottak tehát már csak utóvéde-harcokat vívtak a 4-én előrenyomuló szovjet és román egységekkel. Az utóvédeknek három fő védelmi útvonala volt: A község déli határvonalán az ún. Perje-csatorna kb. 2 kilométeres töltésvonala, a községet nyugat-keleti irányban átszelő budapest–debreceni vasútvonal északi töltésvonala, és a községet átszelő – csaknem a vasútvonallal párhuzamosan futó – 4-es számú főút. A szovjet és a román csapatok déli irányból törtek előre. A visszavonuló németek az ellenséges előrenyomulást lassítása érdekében két kisebb hidat felrobbantottak. A vasút déli részét tíz német katona védte a túlerővel szemben. Itt estek el Günter Klapper waldemburgi és Anton Hilger ismeretlen lakhelyű Waffen-SS katonák, akiket sikerült azonosítani.

Másnap (5-én) a németek Újszász irányából egy kisebb szakaszon visszavetették az orosz előrenyomulást, ám később ez is hiábavalónak bizonyult.

November 6-a és 7-e között a község egy félreeső szántóföldjén a szovjetek ideiglenes repülőteret építettek, amiről 10-12 repülőgép startolt. A repülőter mintegy másfél hónapig volt használatban. Végeredményben elmondhatjuk, hogy a hadműveletek zöme november 4-én délutánra Abony területén befejeződtek. Gyorsan berendezkedhettek, mert légvédelmük már a hónap folyamán lelőtte a híres „Puma” magyar királyi vadászrepülő század egyik gépét. Bejczy József főhadnagy, a gép pilótája, hat légi győzelem birtokosa a helyszínen hősi halált halt.

A harcoló felek veszteségeiről még hozzátétőlegesen becslések sincsenek. Tömegsírba és elszórt magános sírokba maguk a katonák is temethettek, ezek elhelyezkedése ismeretlen. A németek egy részét végül a katolikus temető fogadta magába, majd ezeket a sírokat az 1990-es évek végén felszedték, a maradványokat elszállították. Ugyanabban a temetőben még ma is áll egy szovjet katona díszsírhelye, arcképpel, vörös csillaggal, és cirill betűs felirattal. A városparancsnok bár egy magyar alezredes volt, a községet védő magyar katonaságról nem maradt fenn adat. A II. világháborúban elesett abonyi katonák emlékét a református temetőben kopjafa, a katolikus temetőben fakereszt őrzi.

A község a háborús megrázkódtatást még sokáig nem heverte ki, bár az élet megpróbált minél gyorsabban visszatérni a normális kerékvágásba. A közigazgatás már november 7-én beindult. A pártok közül a kommunisták ocsúdtak fel leggyorsabban, november 11-én már megalakult a Legális Kommunista Párt. Égető probléma volt a sebesültek ellátása, a romok eltakarítása, a közellátás beindítása és a Vörös Hadsereg katonáinak elszállásolása. Ez utóbbi terhet természetesen a lakosság viselte, vagy inkább: szenvedte. Iszonyatos mennyiségben történtek ugyanis rekvirálások, rablások és a nemi erőszak is gyakori volt. A több helyen megtörtént szörnyűségekről sokáig legfeljebb csak suttogni mertek. Erre így emlékezik egy szemtanú és szenvedő alany, özvegy Retkes Ferencné: *„A front elvonultával még mindig szállingóztak a környékünkön csavargó orosz csapatőrvedékek. Ezek semmit és senkit nem kíméltek, amire szemet vetettek, elvették. Egy este négy kozák szállásolta be magát hozzánk, de akkor még minden rendben volt. Én akkor serdülő kislány voltam, s mikor reggelit vittem nekik, az egyik katona belém rúgott, majd a földre tepert. Szándéka egyértelmű volt. Óriási szerencsém volt, mert a nagy tusakodásban megindult az orrom vére, amivel a támadót szinte befröcsköltem. Ettől megundorodhatott, mert végül elengedett.”*

1945. január 20-án az abonyi Magyar Kommunista Párt kiadásában megjelent a „Munkás Ifjúság”. Január 23-án a helyi pártok, pártközi konferenciát tartottak, ahol kijelölték a felállítandó Nemzeti Bizottság tagjait, és 28-án délután 2 órakor elfogadásra a Pártközi Népgyűlés elé terjesztették. Óriási előrelépés volt, hogy március 17-én az Ideiglenes Nemzeti Kormány elfogadta a nagybirtok rendszer megszüntetését és a földosztásról szóló rendeletet. A tenni akaráson és összetartáson kívül más nem állt rendelkezésre, mindent megtizedelt a háború pusztítása. A nehézségek ellenére viszont beindult a termelés, és úgy tűnt, hogy elérkezett végre a szebb jövő.

Retkes Tamás

Felhasznált irodalom: *Juhász Tamás:* Abony történelmi múltja 1918–1973-ig. (h. n., é. n.) *Ungváry Krisztián:* Budapest ostroma. Bp., 1998.; *dr. Vecseklőy József:* Nemzetgyilkossági kísérlet – Trianon, 1919. Lakitelek, 1993.; *Pásztor Mihály:* A Milleneumtól a fehérterrorig. Abony, 1969.; *Földi Pál:* Harcosok az égen. h. n., 2000.; özv. Retkes Ferencné (73 év) közlései.